

„Kántor szeretnék lenni”. — Abból, amit önmagáról elmond, azt látjuk, igen ideges, félénk természetű alkat. Lámpaláza, az emberektől való idegenkedése túlmegy a félelemnek, szorongásnak, izgulásnak azon a fokán, amely fel lép minden emberben, ha nagyobb feladat, probléma, nyilvános szereplés fel lépés elé kerül. Így, távolból, néhány odavetett megjegyzés alapján nehéz megállapítani, mi idegessége és félénksége végső, legmélyebb forrása, mi volna annak leghatásosabb kezelési módja. Természetes, mindenek előtt jó orrossal kell érintkezésbe lépnie. Próbáljon — természetesen orvosi felügyelet alatt, idegcsillapítót szedni mielőtt nyilvánosság előtt szerepelne. Amiben mi tanácsot tudunk adni, az félénkségének, lámpalázának esetleges lelki oka. Valószínű ugyanis, hogy ezek, lelki okok is szerepelnek idegessége forrásai között. Ami testi eredetű baj van önben, azt orrossal és orvossággal kell gyógyítani, de ami lelki jellegű bajában, ahhoz részben pap segítségét kell igénybe vennie, részben saját magának kell megtalálnia hozzá a kulcsot. Először igyekezzék saját maga átelmékedni, kielemezni önmagát, baját. Mi lehet oka félelmének? Nyilván az önbizalom hiánya. És ennek mi az oka? Nincs tehetsége énekekhez, zenéhez? Ebben az esetben, természetesen, hagyja abba próbálkozásait és vágyakozását. Ha van tehetsége, mitől fél? Az emberek véleményétől? Erdemes-e? Szabad-e ennyire törődni vele? Vagy talán azért, mert van önben egy nagy adag hiúság? Nem bírná elviselni, hogy „leégjen”? . . . Így ilyen kérdésekkel és feleletekkel igyekezzék állapota legmélyére hatolni. Lehet, egészen meglepő dolgok bukkannak fel majd kutató kérdései nyomán. Például olyan bűn, amellyel sokáig küszködött. A vele való birkózás, az újra meg újra történt elbukás, a nyomában járó lelkiismeret-furdalás, a belső háborgások aláásták önbizalmát, bátorságát. Mindezt példaképp említjük, annak illusztrálására, hogy milyen úton-módon induljon neki — nem önmaga legyőzésének, hanem feloldásának és felszabadításának. El kell jutnia odáig, hogy belássa, teljes, átértzett meggyőződésévé tegye s magatartását is ehhez igazítsa: nem kell félni sem a feladatoktól, sem az emberektől, nem kell minden áron rendkívüli tetteket véghezvinnie, örülni kell és lehet a legkisebb, a legszerényebb eredményeknek is. Még egyet ajánlunk. Kérje meg, hogy a zárt templomban odaülhessen az orgonához. Ott megszokhatja azt és beleélheti magát abba, amit levele legvégén említ: „jó kántora legyen Jézusnak”. Megszokhatja, hogy csak Neki muzsikál, senki másnak, csak Vele törődik, senki mással.

Édesanya. — Nem a csónadrág és a fekete ing teszi a „huligánt”, hanem az erkölcsi magatartás. Ha ez utóbbi tekintetében nincs kifogás, ön csupán felesleges problémákkal gyötri magát, ha hadjáratot indít a fiatalok öltözködése ellen. Semmiképpen sem állítjuk, hogy a mostani divat szebb, izlése sebb, főként komolyabb volna, mint a régebbi öltözködés volt. Egyik-másik fiatal fiú olyan a tépett frizurával, hegyes cipővel, kurta, derékon alul átövezett zekéjével, mint egy középkori udvari bolond. Mulatságos, nevetséges. Ugyanúgy a vörös és fekete harisnyás, partvis-fizuras lányok is. De a fekete vagy vörös gyapjúharisnya, az idomtalan zsákruha, a felborzolt haj kevesebb kísértést okoz gyenge lelkeknek, mint a rokokó ruha a maga mély „dekol-tázaival”. Körülbelül hasonló a véleményünk a legújabb táncokról is. Csupa vad mozgás, féktelen energia kirobbanásai, mármár akrobatika — hűsz éven felüliek nem is bírják sokáig ropni. Kétségtelen, úgy rancigálja, dobálja ideoda a fiú a lánypartnerét, mint a dühös fokszi a díványpárnát, amit a fogai közé kaphat. Végignéztünk néhány „házi-bulit”, amelyen a fiatalok ilyesmit táncoltak. Kénytelenek voltak megállapítani, hogy a szomszédok, különösen az alant lakók idegeinek semmiképp se tesznek jót, de azt is megállapítottuk, hogy távolról sincs bennük annyi bűnre vezető alkalom, mint az „illedelmes”, „finom” tangóban. Még olyan esetet is láttunk, mikor a fiatalok kimondottan szépen járták a lebmodernebb táncokat. Nekünk, mostani szülőknak nem a külsőségekkel kell viaskodnunk, bármennyire is rikítóak, nyerek azok a mi régebbi illemkódexen nevelkedett izlésünk számára. A lényegre kell törekednünk: arra, hogy a fiataljaink szeme rányíljon a magasabb emberi eszményekre, hogy rábírnak őket, energiáikat ne csak rikító öltözködésben és vad tánc-

ban tombolják ki, hanem — például — hallgassanak magasabbrendű zenét, látogassanak színházat, olvassák a nagy regényeket, gondolkozzanak az élet nagy kérdésein.

„Befelé fordulók”. — Kétségtelen, önnek van igaza. A keresztény elmélyedés, befelé való fordulás egyáltalán nem jelenti azt, hogy bárki is elhanyagolhatja a reá bízottakat, elháríthatja magától övéi gondjait. A befelé fordulás azt jelenti, hogy az ember mindent, gondot és sikert, bánatot és örömet megtárgyal Istennel, átélmélkedik azokat az isteni kinyilatkoztatás, az evangélium, a keresztény tanítás fényénél. Elmélkedései eredményeit, tanulságait se tarthatja meg magának, köteles azokat tovább adni a rászorulóknak. Természetes, nem erőszakosan, nem tolakadva, nem kioktatva. Aki egyszer is szeretettel és bölcseséggel tud szólni, igazi jó tanácsot tud adni, azt hamar felfedezik a tanácsra szorulóknak s úgy járnak hozzá, mint a szomjas szarvasok az üdítő forrásra. Ha valaki meghirdeti, hogy „én ekkortól és ekkortól kezdve befelé fordulok”, kételkedni lehet szavai és cselekedete komolyságában. A befelé való fordulás soha nem hangos. Észrevétlen megy végbe. Legtöbbször maga a befelé forduló se veszi észre, semmi esetre nem méregeti, hogy „íme, már ennyire, vagy emennyire fordultam befelé”. Amit lát, észrevesz, az az, hogy egyre többször fohászodik Istenhez, egyre több dolgát viszi elébe, hogy a mindennapi apró-cseprő gondokat és az élet súlyos nagy eseményeit másképpen ítéli meg, mint régebben. Megértőbben fogadja az isteni gondviselés intézkedéseit kicsiben és nagyban, jóban és rosszban. A siker nem kábítja el, a csapad nem taszítja a kétségbeesés szakadékába, mind a kettőben egyformán az isteni gondviselés próbatételét látja.

Édesanya. — Ne haragudjék meg az őszinte szóért, de levele alapján az a véleményünk, hogy önök a felelősek azért, hogy a két kis fickó nem tiszteli önöket, a szülőket. „Szemtelének, feleselnek, követelődzők — írja ön. — Pedig apjuk igen keményen bánik velük. A legcsekélyebbet se nézi el nekik. Inkább azt mondhatnám, túl szigorú. Akkor is keményen beszél és megszidja őket, ha nem követtek el pillanatnyilag rosszat. Én már mondtam is neki, miért ilyen nyers velük szemben? Azt válaszolja: fiúgyerekekkel így kell bánni, különben még pimaszabbak lennének. Pedig szereti őket, akkor is, mikor szidja valamelyiket, utána odaszól nekem, elmondja, mennyire szereti és mennyire örül, hogy vagányok.” Nos, itt van a baj gyökere. Férje kifelé lármázik, veszekszik, befelé pedig olvadozik. Alapjában véve a gyerekeknek ad igazat, azon az alapon, hogy hadd tombolják ki magukat, mielőtt az élet befogja őket a maga jármába, fiú gyereknél természetes, hogy „vagány” legyen, elvégre ő, az apa is ilyen volt. Ismerjük mindnyájan az ilyen okoskodásokat éppen eléggé, mert az efajta apák tábora szerfölött nagy. Ezek a „ál-zord” atyák, örökké menydörgő, papírmás menykövekkel dobálózó mű Jupiterek. Természetes, hogy ezeknek nincs tekintélyük. A gyerek kitűnő pszichológus és remek megfigyelő. Nagyon hamar észreveszi, melyik felhő és melyik menydörgés valódi és melyik megjátszott. S minthogy a gyerek hajlik a könnyelműsége, hajlamos arra, hogy az ilyen ál-szigorú apákat egyáltalán ne vegye komolyan. A szigort ne tévesszük össze a lármával, a szüntelen pattogó, vezényszavakkal túlzásúfolt érintkezési móddal. A szigor legyen szelíd, csendes, takarékoskodjék a haraggal, a szavakkal, főképp ne mutasson többet, mást, mint ami mögötte meghúzódik, aminek valódi fedezete van. A szigor csak akkor éri el hatását és célját, akkor biztosítja a szülői tekintélyt, ha őszinte és valódi. Nem a lármát, hanem a következetességet ajánljuk módszernek. Dicsérik a fiukat, ha megérdemlik, szidják, ha rászolgálnak. A lényeg: egy jottányit ne engedjenek kötelességeikből, az emberi, családi, társadalmi élet törvényeiből. Magyarazzák meg, röviden és érthetően, mit miért kívánnak vagy nem engednek. Ha a gyerekek látják, hogy a szülő nem önmagáért, kedvtelésből szigorú, hanem az erkölcös és az élet törvényei jelentik kívánságai és magatartása fedezetét, engedelmeskednek, egyszerre tudják szeretni és tisztelni.